

VÄRLDENS MODIGASTE FLICKOR

När skolorna i Tanzania har lov börjar säsongen för könsstympning. Trots att det är olagligt så stympas tusentals unga flickor varje år, med förödande resultat. Med risk för sina liv tvingas barn som 12-åriga Rosie fly från sina familjer för att undgå det livsfarliga ingreppet. Enda säkra platsen är ett s.k. "safe house", ett skyddat boende som drivs av aktivisten Rhobi Samwelly.

I flera länder och kulturer, både kristna och muslimska, tror man fortfarande att flickor som inte blir könsstympade blir promiskuösa och får inte samma pris i kor som en könsstympad flicka får när hon gifts bort. Polisen Sijali Nyambuche och hennes team tillsammans med det skyddade boendets personal jobbar dag och natt för att bekämpa denna tusenåriga tradition.

Det här är, trots ämnet, en vacker, inspirerande och hoppfull film om modiga unga flickor som står upp för sina mänskliga rättigheter och som kämpar för förändring.

GENRE: Dokumentär

ÄMNE: Biologi, Naturkunskap,

Samhällskunskap

ÅLDER: Från 13 år (H, Gy)

SPELTID: 59 min

PRODUKTIONSÅR: 2018

REGISSÖR:

Giselle Portenier

TAL: Engelska, Swahili

TEXT: Svenska

LAND: Kanada

ARTIKELNR: ETS5147

BEST CANADIAN FEATURE

LÄROPLANSMÅL Lgr11 och Lgy11 (i urval)

Biologi 7-9 – Ur det centrala innehållet

• Människans sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. Metoder för att förebygga sexuellt överförbara sjukdomar och oönskade graviditeter på individnivå, på global nivå och i ett historiskt perspektiv.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

• använda kunskaper i biologi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör hälsa.

Samhällskunskap 7-9 – Ur det centrala innehållet

• De mänskliga rättigheterna inkl. barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse.
• Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.
• Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.
• Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konfliktshantering.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

• analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
• reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Naturkunskap Gymnasiet – Ur det centrala innehållet

• Olika aspekter på hållbar utveckling, t.ex. vad gäller mänskliga rättigheter och jämställdhet.

• Naturvetenskapliga aspekter på, reflektion över och diskussion kring normer, rörande människans sexualitet, lust, relationer och sexuella hälsa.
• Naturvetenskapliga arbetsmetoder samt etiska förhållningssätt kopplade till det naturvetenskapliga utforskandet.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

2. Kunskaper om naturvetenskapens roll i aktuella samhällsfrågor och i förhållande till hållbar utveckling.
3. Kunskaper om olika livsstilars konsekvenser såväl för den egna hälsan som för folkhälsan.

Samhällskunskap Gymnasiet – Ur det centrala innehållet

• De mänskliga rättigheterna, individuella och kollektiva; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva dem.
• Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.
• Det nutida samhällets politiska utveckling utifrån historiska ideologiska villkor, t.ex. mänskliga rättigheter, nationalism, kolonialism och jämställdhet. Frågor om aktörens handlingsfrihet kontra strukturella villkor.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna (individuella och kollektiva), samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska och sociala förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.

INNAN NI TITTAR

Aktiviera elevernas förkunskaper med några frågor:

- Filmen utspelar sig i Tanzania. Var ligger det? Studera en världskarta tillsammans och prata om vad eleverna känner till sedan tidigare om landet.
- Centrala begrepp i filmen är könsstympning, hemgift och omskärelse. Vad betyder orden?
- Be eleverna att, medan ni tittar, notera hur förekomsten av könsstympning förklaras och motiveras och vilka metoder som idag används av myndigheter och organisationer för att motarbeta det.

EFTER FILMVISNINGEN

Att diskutera

- Vad innebär könsstympning? Hur går det till?
- Vilka följder kan ingreppet få för individen?
- Varför är det viktigt att skilja på omskärelse och stympning?
- Könsstympning är en uråldrig tradition som finns inom flera religioner. Vilka förklaringar finns till varför könsstympning fortfarande förekommer i så stor utsträckning?
- Även utbildade personer utsätter sina döttrar för könsstympning. Hur kommer det sig tror ni?
- Varför kan det vara förenat med fara att meddela myndigheterna om man misstänker att en flicka ska könsstympas?
- Säsongen i Tanzania för könsstympning börjar i samband med skollovet i december - varför då?

FAKTARUTA

KÖNSSTYMPNING

Fler än två miljoner flickor i åldrarna 4-11 år könsstympas varje år världen över. Den grymma sedvänjan har praktiserats i mer än 2 000 år. En del flickor dör. De flesta traumatiseras svårt och får men för livet.

Beteckningen "kvinnlig könsstympning" rymmer flera olika former av ingrepp. I vissa fall skärs delar av blygdläpparna eller klitoris bort. En annan variant är att klitoris prickas med ett vasst eller spetsigt föremål. Den grävsta formen av könsstympning är så kallad infibulation, vilket innebär att både klitoris och de inre och yttre blygdläpparna avlägsnas. Huden sys sedan ihop och kvar lämnas endast en millimeterstor öppning, där urin och menstruationsblod ska passera.

Könsstympning utförs oftast på flickor mellan fyra och 14 år, men även spädbarn stympas. Ibland utförs det på kvinnor som precis ska gifta sig, på kvinnor som är gravida med sitt första barn eller som precis har fött sitt första barn. Ingreppet görs oftast utan bedövning av barnmorskor eller barberare, som använder saxar, rakblad eller krossat glas.

UNICEF uppskattar att mer än 200 miljoner flickor och kvinnor som lever idag har utsatts för någon form av könsstympning, i de 30 länder i Afrika och Mellanöstern där sedvänjan är främst förekommande. 44 miljoner av dessa 200 är flickor under 15 år.

OMSKÄRELSE

innebär att man med en enkel operation tar bort förhuden, den lösa huden runt ollonet på mannens penis. Omskärelse är en urgammal tradition hos judar och muslimer och är ganska vanlig i till exempel USA. Judar låter ofta omskära pojkar när de är åtta dagar gamla. För muslimer varierar åldern men omskärelse görs i regel när pojkarna är sju dagar eller upp till 10 år gamla.

HEMGIFT

ursprungligen benämning på föräldrars gåva till en son, då denne skulle gifta sig och bilda eget bo. I senare språkbruk har hemgift kommit att beteckna framför allt den förmögenhet som kvinnan för med sig i boet.

Fakta hämtad från NE.se och Unicef.se (okt 2018)

Arbetet mot könsstypning

- Vilka exempel tar filmen upp som sätt att motarbeta könsstypning?
- Vilket tror ni är det mest effektiva sättet att motarbeta könsstypning?
- Hur tror ni det kommer sig att flickorna i filmen, vissa inte äldre än 8 år, är mer upplysta och medvetna om kvinnlig könsstypning, än sina föräldrar och andra vuxna?
- Varför utbildas både pojkar och flickor?
- Vad gör aktivisten Rhobi Samwelly på boskapsmarknaden?
- I en scen i filmen får vi se hur ett djur slaktas och flås. Varför är den scenen med tror ni?
- På vilket sätt kan könsstypningen sägas vara ett uttryck för kvinnoförtryck?

Övning i argumentation

I filmen får vi höra några förespråkare av könsstypning uttala sig:

”Könsstypade flickor förblir rena. Om klitoris är kvar är snippan smutsig.”

”En könsstypad flicka är till exempel inte promiskuös. Annars ligger hon med vem som helst.”

”Enligt vår tradition kan vi gifta bort en könsstypad flicka och få kor. För en flicka kan man få femton till tjugo kor.”

”Frågan berör många näringsidkare. Jag är skräddare. När flickor stypas köper folk kläder som gåvor. Vad ska vi göra när ni kriminaliserar könsstypning? Vi affärsidkare anser att ni kränker våra rättigheter.”

- Vad skulle ni vilja säga till dessa personer? Använd argument ni lärt er från filmen och andra som kommit upp i er diskussion i klassen.

Avslutande frågor

- Vad tror ni är filmmakarens syfte med filmen?
- Vad känner ni efter att ha sett filmen? Optimism eller pessimism?

FAKTARUTA

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

är rättigheter som alla människor bör ha. Till de viktigaste hör att alla ska ha rätt till liv, frihet och personlig säkerhet och att lagen gäller lika för alla. Ingen ska få utsättas för tortyr eller annan omänsklig behandling. Ingen ska behandlas vare sig bättre eller sämre på grund av hudfärg, kön, språk, religion eller politisk uppfattning. Det finns flera internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter, till exempel inom FN och Europarådet. Europarådet har en egen domstol, Europadomstolen för mänskliga rättigheter, dit alla medborgare kan vända sig om de anser att deras mänskliga rättigheter kränkts. Rättigheterna brukar också ingå i grundlagarna i enskilda länder. Trots detta finns det många länder där de mänskliga rättigheterna respekteras dåligt. I allvarliga fall, till exempel när hela folkgrupper mördas, kan FN ingripa.

Fakta hämtad från NE.se

- Varför tror ni att filmen på svenska har fått titeln *Världens modigaste flickor*? Filmens originaltitel är *In the Name of Your Daughter*.

FÖRDJUPNINGSUPPGIFTER

FN:s mänskliga rättigheter

Studera FN:s deklaration över mänskliga rättigheter. Vilka artiklar hittar ni som könsstypning strider mot? Diskutera på vilket sätt kvinnlig könsstypning kan ses som en kränkning av dessa rättigheter.

Anförande

Föreställ dig att du arbetar för en organisation som vill sätta stopp för könsstypning av flickor och kvinnor. Du har fått i uppdrag att hålla ett anförande i FN:s generalförsamling. Skriv ett tal där du tar upp de viktigaste argumenten mot kvinnlig könsstypning.

Fördjupningsämnen

Förslag på ämnen att leta mer fakta om:

- Olika slags könsstypning
- Hälsorisker med könsstypning
- Könsstypning i olika kulturer och religioner
- Könsstypning i Sverige
- Organisationer som arbetar mot könsstypning

LÄNKAR

www.unicef.se/fakta/kvinnlig-konsstypning
www.mugumusafehouse.wordpress.com
www.plansverige.org/stoppa-konsstypning
www.umo.se/kroppen/snippan/konsstypning-omskarelse/